

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Dijkverbetering Nieuwe Merwede

16 juni 1998

868-66

ISBN 90-421-0367-1

Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.



commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van de
provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-HERTOGENBOSCH

uw kenmerk
494441

uw brief
16 april 1998

ons kenmerk
U325-98\Kk\mw\868-67

onderwerp
Toetsingsadvies Dijkverbetering Nieuwe
Merwede

doorkiesnummer
(030) 234 76 66

Utrecht,
16 juni 1998

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de dijkverbetering langs de Nieuwe Merwede. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd het (ontwerp-)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

drs. L. van Rijn-Vellekoop
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Dijkverbetering Nieuwe Merwede

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Dijkverbetering Nieuwe Merwede

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over de dijkverbetering langs de Nieuwe Merwede,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Dijkverbetering Nieuwe Merwede,

de secretaris



drs. J.A. Koekkoek

de voorzitter



drs. L. van Rijn-Vellekoop

Utrecht, 16 juni 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toelichting op het oordeel	2
3. Overige opmerkingen over het MER met aanbevelingen voor de besluitvorming	3
3.1 Mitigerende maatregelen bij uitvoering	3
3.2 Voorgesteld beheer voorkeursplan	3
3.3 Natuurvriendelijke oeverstrook in voorkeursplan	3

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 16 april 1998, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 73 d.d. 17 april 1998
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch heeft het voornemen om de waterkering langs de Nieuwe Merwede ter hoogte van Werkendam tot aan de nieuwe dijk door de Noordwaard (NOP-dijk) te verbeteren. Het betreft de 8,3 km lange dijk bestaande uit de dijkdelen (van oost naar west): Havendijk, Biesboschsluis en de Nieuwe-Merwededijk.

Bij de brief van 16 april 1998 heeft de provincie Noord-Brabant de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 20 april 1998 ter inzage gelegd.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Bij de toetsing heeft de Commissie de via het bevoegde gezag ontvangen inspraakreacties en adviezen betrokken. Voor zover relevant in het kader van het advies wordt er met voetnoten naar verwezen.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER, zoals vastgesteld op 24 juni 1997;
- op eventuele onjuistheden;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over het dijkverbeteringsplan.

Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat de **essentiële informatie in het MER aanwezig** is om het milieubelang een volwaardige plaats in de besluitvorming over het dijkverbeteringsplan te geven.

2.2 Toelichting op het oordeel

Het bevoegde gezag heeft in de richtlijnen het besluit genomen alleen verbetering van de Nieuwe-Merwededijk in het MER te willen onderzoeken. Dit in tegenstelling tot het voorstel in de startnotitie om zowel verbetering van de Nieuwe-Merwededijk als een alternatief uitgaande van de Bandijk uit te werken. De in de richtlijnen gevraagde uitwerking van een nul-plus-alternatief wordt op een goede en navolgbare wijze in het MER beschreven. Ook de uitgangspunten en randvoorwaarden zijn duidelijk geformuleerd. De opbouw van de keuzen en varianten is overzichtelijk en inzichtelijk gemaakt.

De eerder genoemde aanpassing in tracékeuze ten opzichte van de startnotitie heeft niet alleen consequenties voor de te onderzoeken alternatieven maar eveneens voor de aanpak en de beschrijving van de huidige situatie en de effecten. De Commissie is van mening dat de vastgestelde richtlijnen niet geheel zijn toegespitst op deze nieuwe situatie waardoor zij kan instemmen met het feit dat een aantal aspecten niet geheel conform de richtlijnen is uitgewerkt. Daarbij wil de Commissie de kanttekening plaatsen dat het MER had moeten aangeven en motiveren waar en waarom van de richtlijnen is afgeweken. Voor het aspect cultuurhistorie is de Commissie van mening dat gezien de inperking van de opgave de beperkte uitwerking voldoende is. Voor het aspect landschap is ook bij een beperktere opgave een visueel ruimtelijke analyse en een hierop toegespitste effectbeschrijving van belang. Aangezien deze informatie ontbreekt maar niet tot andere alternatieven of varianten zou hebben geleid, beschouwt de Commissie dit niet als een essentiële tekortkoming. Ook het aspect natuur is in beperkte mate uitgewerkt. In het MER is bijvoorbeeld wel een lijst met plantensoorten voor verschillende biotopen opgenomen maar er is geen overzicht gegeven van de vegetatietypen en er ontbreekt een waardering met criteria (zoals gevraagd in de richtlijnen). Naar de mening van de Commissie zullen door het nemen van mitigerende maatregelen tijdens de uitvoering, zoals beschreven in hoofdstuk 3 van dit toetsingsadvies, eventueel toch optredende effecten verzacht kunnen worden. Ook voor het aspect natuur is de Commissie van mening dat deze ontbrekende informatie niet doorslaggevend is om tot andere oplossingen te komen dan beschreven.

Ten slotte constateert de Commissie dat de inhoud van het MER op verschillende plaatsen meer ondersteund had kunnen worden met visualisaties.

3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER MET AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING

In dit hoofdstuk geeft de Commissie adviezen die naar haar mening van belang zijn voor de kwaliteit van de besluitvorming, maar geen betrekking hebben op essentiële tekortkomingen.

3.1 Mitigerende maatregelen bij uitvoering

In het MER wordt gesteld dat het gebied waardevol is voor amfibieën. In de effectbeschrijving wordt hier niet op terug gekomen terwijl het goed mogelijk is dat amfibieën het dijktaalud gebruiken als overwinteringsplaats.

- De Commissie beveelt aan na te gaan of, en zo ja, in beeld te brengen waar deze overwinteringsplaatsen voorkomen. Indien dit het geval is stelt zij voor uitvoeringsmaatregelen in het voorkeursplan op te nemen om mogelijk optredende effecten te verzachten. Voor het sparen van de overwinterplaatsen van amfibieën kunnen de werkzaamheden het best in de periode april-oktober worden uitgevoerd. Dit geldt eveneens voor de beperking van rustverstoring van vogels. Indien activiteiten toch in de winter plaats vinden, kunnen de eventuele kwetsbare amfibiepopulaties voor de ingreep weggevangen en op een veilige plaats losgelaten worden. Verbinding tussen de oude en nieuwe populaties is dan noodzakelijk hetgeen bereikt kan worden door natuurtechnisch maaibeheer en of natuurvriendelijke oevers.

3.2 Voorgesteld beheer voorkeursplan

In het voorkeursplan wordt aangegeven dat de binnen-en buitentaluds van de Nieuwe-Merwededijk worden beheerd met extensieve beweiding.

- De Commissie beveelt aan op de Nieuwe Merwededijk (evenals op de Havendijk) ook natuurtechnisch maaibeheer toe te passen omdat dit beheertype tot meer waardevolle vegetaties en leefgebieden voor (insecten)fauna leidt dan beweidingsbeheer. Aanbevolen wordt dit op te nemen in het voorkeursplan.

3.3 Natuurvriendelijke oeverstrook in Voorkeursplan

Het aanleggen van een milieuvriendelijke oever langs de binnendijkse afwateringssloot langs de Nieuwe Merwede, wordt in het voorkeursplan achterwege gelaten aangezien dit bij een mogelijke rivierverruiming in de toekomst tot kapitaalvernietiging leidt. Daarnaast vraagt de aanleg van een dergelijke oever waarschijnlijk extra ruimtebeslag van de aangrenzende landbouwgronden.

- De aanleg van een natuurlijke oever heeft enerzijds tot doel een biotooptype aan het gebied toe te voegen en anderzijds de hieraan verbonden dierpopulaties ter plaatse dan wel in de aangrenzende gebieden te versterken (oever als verbin-

dingszone). Afhankelijk van de mogelijk over 15 jaar te treffen inrichtingsmaatregelen, zou deze natuurlijke oever kunnen verdwijnen dan wel worden ingepast in het dan op te stellen inrichtingsplan. De aan deze biotopen verbonden dierpopulaties gaan niet verloren bij het verdwijnen van deze oever. Bij de herinrichting van het gebied zullen verschillende natte biotopen tot ontwikkeling komen waar deze populaties zich kunnen herkoloniseren. Het ruimtebeslag van de natuurlijke oever vraagt meer ruimtebeslag dan een reguliere oever. De vorm – en daarmee het ruimtebeslag – kunnen verschillend zijn per type oever. De Commissie vraagt te onderzoeken of er maatregelen ter plaatse denkbaar zijn met een minimaal ruimtebeslag (maatwerk) en te heroverwegen deze maatregelen in het voorkeursplan op te nemen.

BIJLAGEN

bij het Toetsingsadvies over het
milieueffectrapport
Dijkverbetering Nieuwe Merwede

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE I

Brief van het bevoegd gezag d.d. 16 april 1998 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen



Provincie
Noord-Brabant

VERZONDEN
16 APR. 1998

Provinciehuis
Brabantlaan 1
Correspondentie-adres:
Postbus 90153
5200 MC 's-Hertogenbosch
Fax: (073) 612 35 65

Dienst Waterstaat, Milieu en Vervoer

Telefoon (073) 681 28 12

Ons kenmerk: 494441
Uw kenmerk : -
Afdeling : WTR
Doorkiesnr.: 6808162
Bijlagen : div.
Datum : 16 april 1998
Onderwerp : Bekendmaking (artikel 7.20
Wet milieubeheer) projectnota/MER,
ontwerp-dijkverbeteringsplan
dijkverbetering Nieuwe Merwede.

De Commissie voor de
milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Gevoerd door de milieu-effectrapportage
Ingekomen op:	17 APR. 1998
Bestand:	593-96
Bestand:	868-40 1/m 44
Bestand:	vc/pres/bieb/jm/gf mw

Geachte commissie,

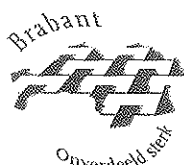
Hierbij doen wij u toekomen acht exemplaren van het door het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch -mede namens Rijkswaterstaat, dienstkring Merwede- ingediende Milieu-effectrapport en het daarop gebaseerde ontwerp-dijkverbeteringsplan, ten behoeve van de verbetering van de primaire waterkering langs de Nieuwe Merwede.

Het Milieu-effectrapport, het ontwerp-dijkverbeteringsplan en de afschriften van de aanvragen voor de overige besluiten zijn op 14 april 1998 bij ons ingekomen.

Het ontwerp-dijkverbeteringsplan, het Milieu-effectrapport en de aanvragen voor de overige besluiten zullen wij op 17 april 1998 bekendmaken in het Brabants Dagblad, editie Land van Heusden en Altena, de Staatscourant en in het huis-aan-huis-blad Altena Nieuws (publicatie op 16 april 1998). Een exemplaar van de kennisgeving treft u eveneens hierbij aan.

Zoals uit de kennisgeving blijkt zal op 12 mei 1998 een openbare hoorzitting worden gehouden. Voor plaats en tijd verwijzen wij kortheidshalve naar de kennisgeving.

Wij verzoeken u ons te adviseren over de volledigheid en de juistheid van het Milieu-effectrapport. Om zoveel mogelijk te kunnen voldoen aan de termijnen in de Wet op de waterkering, verzoeken wij u op voorhand te streven naar een zo spoedig mogelijke reactie na afloop van de tervisietermijn. De wettelijke termijn voor het uitbrengen van uw advies loopt op 21 juni 1998 af. Wij verzoeken u om te bezien of uw advies op 8 juni 1998 bij ons binnen kan zijn.



Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,
het hoofd van het bureau Waterschappen,

mr. J.A.Th.M. de Visser.

Bij antwoord s.v.p. onderwerp, datum en kenmerk van deze brief vermelden

Bankrekening: ING Rekening nr. 67 45 00 043. Postbank nr. 1070176 t.n.v. Provincie Noord-Brabant

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de toetsingsprocedure in Staatscourant nr. 73 d.d. 17 april 1998

Dijkverbetering Nieuwe Merwede

Milieu-effectrapportage/ontwerp-plan

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken geket op de Procedure Dijkverbeteringen Noord-Brabant en artikel 7.20 van de Wet milieubeheer als (coördinerend) bevoegd gezag het volgende bekend. Het desgelijks bestuur van het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch heeft - mede namens de beheerder van de Biesboschsuis, Rijkswaterstaat dienstkring Marwede - op 14 april 1998 een ontwerp-dijkverbeteringsplan bij ons college ingediend, alsmede het ter zake opgestelde milieu-effectrapport, ten behoeve van de verbetering van de primaire waterkering langs de Nieuwe Merwede (Havendijk, Biesboschsuis, Nieuwe Merwededijk).

Uit het ontwerp-dijkverbeteringsplan en het milieu-effectrapport blijkt welke gevolgen de uitvoering van de dijkverbetering heeft en hoe rekening is gehouden met de betrokken belangen. Verder worden in of bij het ontwerp-dijkverbeteringsplan de gronden/eigendommen aangegeven die het waterschap nodig heeft om de dijkverbetering te kunnen uitvoeren. Het ontwerp-plan voor de dijkverbetering houdt in grote lijnen het volgende in.

De verbetering van de Havendijk bestaat in hoofdzaak uit het aanleggen van een inspectiepad op de dijk in combinatie met een herprofilering van het dijkprofiel, het vervangen van de kleibekleding aan de riviervoorzijde, het verleggen van kabels en leidingen en de plaatselijke aanleg van een beam. Verder is in het plan opgenomen de aanleg van onderhoudsstroken aan weerszijden van de dijk. Bij de Nieuwe Merwededijk zal het dijkgedeelte langs het bedrijventerrein Bandijk enigszins verbreed en (aan de landzijde) verbreed worden.

Er wordt een inspectiepad aangelegd en binnendijks wordt een onderhoudstrook gerealiseerd. Voor het dijkgedeelte langs het agrarisch gebied is gekozen voor de nul-plus-variant waarbij de verbetering zich beperkt tot de aanleg van een inspectiepad en plaatselijk herprofilering van de kruin. Zowel bij de Havendijk als de Nieuwe Merwededijk zal het waterschap overschakelen op natuurtechnisch beheer. Het ontwerp-plan voorziet bij de Biesboschsuis in beperkte constructieve maatregelen en beheersmaatregelen. Aan de westzijde van de sluis wordt een verbinding tussen de Nieuwe Merwededijk en de Bandijk gerealiseerd.

In het kader van de procedure zijn tevens afschriften ontvangen van de aanvragen van het waterschap voor de overige besluiten die nodig zijn met het oog op de uitvoering van het ontwerp-dijkverbeteringsplan.

Het betreft aanvragen aan:

Burgemeester en wethouders van Werkendam om:

- een aanlegvergunning op grond van de geldende bestemmingsplannen voor de uitvoering van de werkzaamheden aan de dijken;
- een sloopeervergunning voor het (gedeeltelijk) verwijderen van 3 schuurtjes langs de binnen- en buitenteen van de Havendijk;
- een bouwvergunning/melding voor het verbouwen en verplaatsen van 3 schuurtjes langs de buitenteen van de Havendijk;
- een kapvergunning voor het roeien van bomen en struiken die moeten worden verwijderd voor de dijkverbetering.

Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch om:

- een onthoffing van de verordening Waterhuishouding voor het dempen van de afwateringsloot ter plaatse van industrieterrein Bandijk en het aanleggen van drainage en een afwaterbus voor de afwatering;
- besluiten op grond van de Keur op de waterkering tot intrekking van onthefingen (of tijdelijk verleende onthefingen) voor het hebben van kabels en/of leidingen in de Nieuwe Merwededijk en Havendijk.

Het ontwerp-dijkverbeteringsplan, het milieu-effectrapport, de aanvragen voor de overige besluiten en overige stukken liggen met ingang van 20 april 1998 gedurende 4 weken op werkdagen ter inzage:

- in het gemeentehuis van Werkendam;
- in de bibliotheek van het provinciehuis, Brabantlaan 1 te 's-Hertogenbosch;
- op het kantoor van het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch te Woudrichem.

Inspraak:

Eenieder kan vanaf 20 april 1998 gedurende 4 weken, dus tot en met 17 mei 1998, schriftelijk opmerkingen over het ontwerp-plan (inclusief de aanvragen voor overige besluiten) en het milieu-effectrapport inbrengen bij Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch, onder vermelding van "Nieuwe Merwede". Degene die opmerkingen inzake kan verzocken zijn persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Op 12 mei 1998 wordt om 20 uur in restaurant "De Brabantse Biesbosch", Spieringsuis 6 te Werkendam een openbare hoorzitting gehouden waarop eenieder mondeling opmerkingen kan inbrengen over het ontwerp-plan (inclusief de aanvragen voor overige besluiten) en het milieu-effectrapport. Vanaf 19.30 uur bestaat gelegenheid om plantekeningen in te zien. Mondelinge opmerkingen kunnen verder gedurende de terinzageperiode worden ingebracht door telefonisch contact op te nemen met de aan het slot van deze kennisgeving genoemde provinciale contactpersoon.

De provincie zal over de inhoud van het milieu-effectrapport worden geadviseerd door de landelijke Commissie MER. Over het milieu-effectrapport en het ontwerp-dijkverbeteringsplan zal voorts advies worden gevraagd aan de provinciale Coördinatiecommissie voor dijkverbeteringsplannen (CCD). Deze laatste commissie zal genoemde stukken behandelen in een openbare vergadering die op woensdag 27 mei 1998, om 9 uur, zal worden gehouden. Nadere informatie over deze vergadering is te verkrijgen bij de secretaris, tel. 073-6806162.

Deze bekendmaking en de te houden zitting vinden mede plaats op initiatief van het waterschap in het kader van de door hen te houden inspraak ex artikel 79 Waterschapswet. Meer informatie over het plan en/of de verdere procedure kunt u opvragen bij het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch (de heer D. Vlaander, tel. 0183-305050) en/of bij de provincie Noord-Brabant (de heer J. Sonnevijle, tel. 073-6806162).

's-Hertogenbosch, april 1998

Provincie Noord-Brabant



19

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch

Bevoegd gezag: College van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

Besluit: goedkeuring dijkverbeteringsplan ex artikel 7 op de Wet op de Waterkering

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C12.1

Activiteit: Het verbeteren van de waterkering langs de Nieuwe Merwede ter hoogte van Werkendam tot aan de nieuwe dijk door de Noordwaard (NOP-dijk). Het betreft een 8,3 km lang traject bestaande uit de dijkdelen (van oost naar west): Havendijk, Biesboschsluis en de Nieuwe-Merwededijk.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 7 maart 1997

richtlijnenadvies uitgebracht op: 21 mei 1997

richtlijnen vastgesteld op: 24 juni 1997

kennisgeving MER: 17 april 1998

toetsingsadvies uitgebracht: 16 juni 1998

Bijzonderheden: geen

Samenstelling van de werkgroep:

ir. P. van Duursen (voorzitter richtlijnenfase)

ir. W.A. de Haan

drs. M.A. Kooiman

prof.dr.ir. F.M. Maas

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter toetsingsfase)

drs. J van der Winden

Secretaris van de werkgroep: drs. J.A. Koekkoek.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19980420	De Vries Werkendam B.V.	Werkendam	19980527
2.	19980515	J. Pruissen	Werkendam	19980527
3.	19980514	Bewonersvereniging Bandijk	Werkendam	19980527
4.	19980513	Onroerend Goed Exploitatiemaatschappij Van Loon BV	Werkendam	19980527
5.	19980512	Ronald Wagner Standbouw	Amsterdam	19980527
6.	19980512	Verslag van de inspraakavond	Werkendam	19980527

